

Kliimaprojekti tutvustusseminar

20. september 2023

Järeda / veeb

Seminar algab kell 10:00

Seminari päevakava

Kell 09:30–10:00 kogunemine, tervituskohv

Kell 10:00–12:30 seminar // Riina Maruštšak ja Hanna Tamsalu, METK

Climate Farm Demo projekti tutvustamine

Demofarmerina osalemine – võimalused ja kohustused

Esitlustegevuse planeerime järgnevas 12 kuuks

Demofarmi registreerimine ja nõusolekuvormi tutvustamine

Kell 12:30–13:00 lõunakohv ja arutelu

METK Maaelu
Teadmuskeskus

Kliimaprojekti tutvustusseminar

20. september 2023

Jäteda / veeb

Riina Maruštšak, METK

Hanna Tamsalu, METK

Tehniline info

- Veebis osalejatel palume mikrofonid ettekande ajal kinni hoida
- Zoom ülekandega liitunudel on võimalik küsimusi küsida ka suuliselt, selleks palume märku anda nupuga „raise hand“
- YouTube ülekandega liitunudel on võimalik küsimusi küsida chat'i kaudu kirjalikult
- Kohapeal osalejatel palume küsimuste küsimiseks käega märku anda

AITÄH!

Climate Farm Demo

Projekti tutvustus

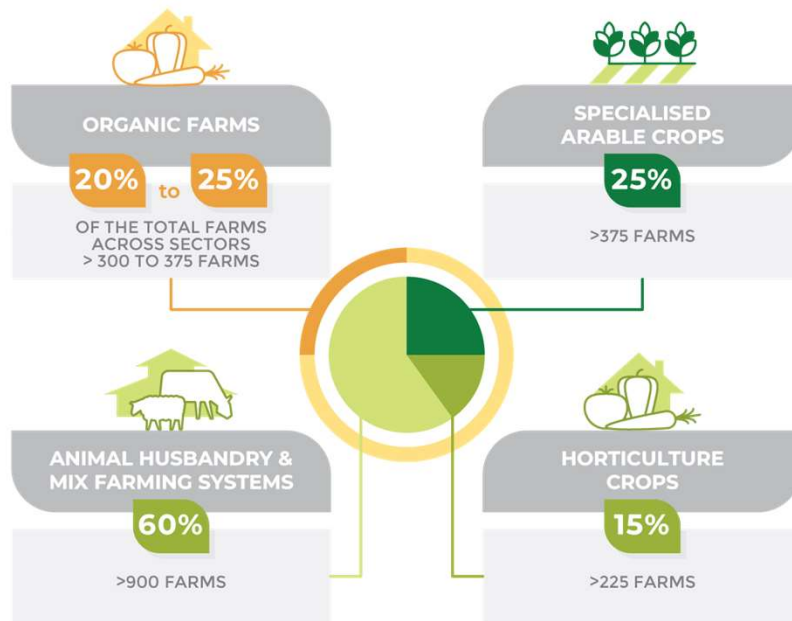

Climate Farm Demo / eesmärk

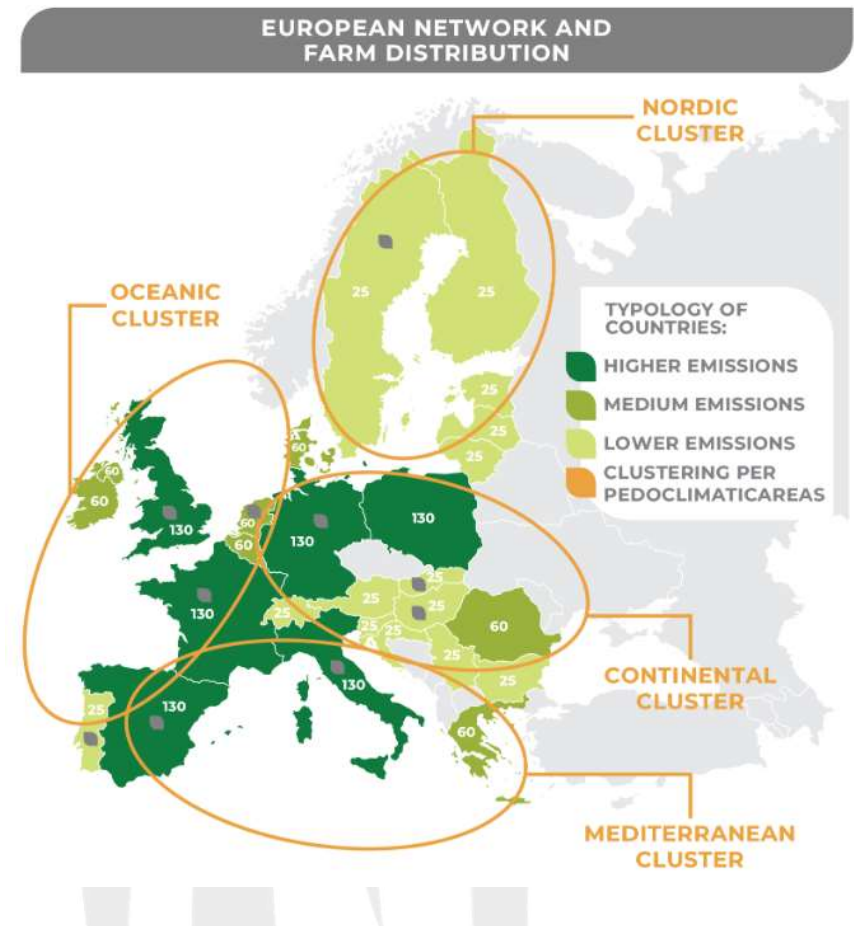
Eesmärk: luua üle-Euroopaline põllumajandustootjate võrgustik, kes rakendavad ja demonstreerivad kliimasõbralikke lahendusi, et suurendada teadlikkust ja kliimasõbralike meetmete kasutuselevõttu kogu Euroopas

Climate Farm Demo / lähenemine

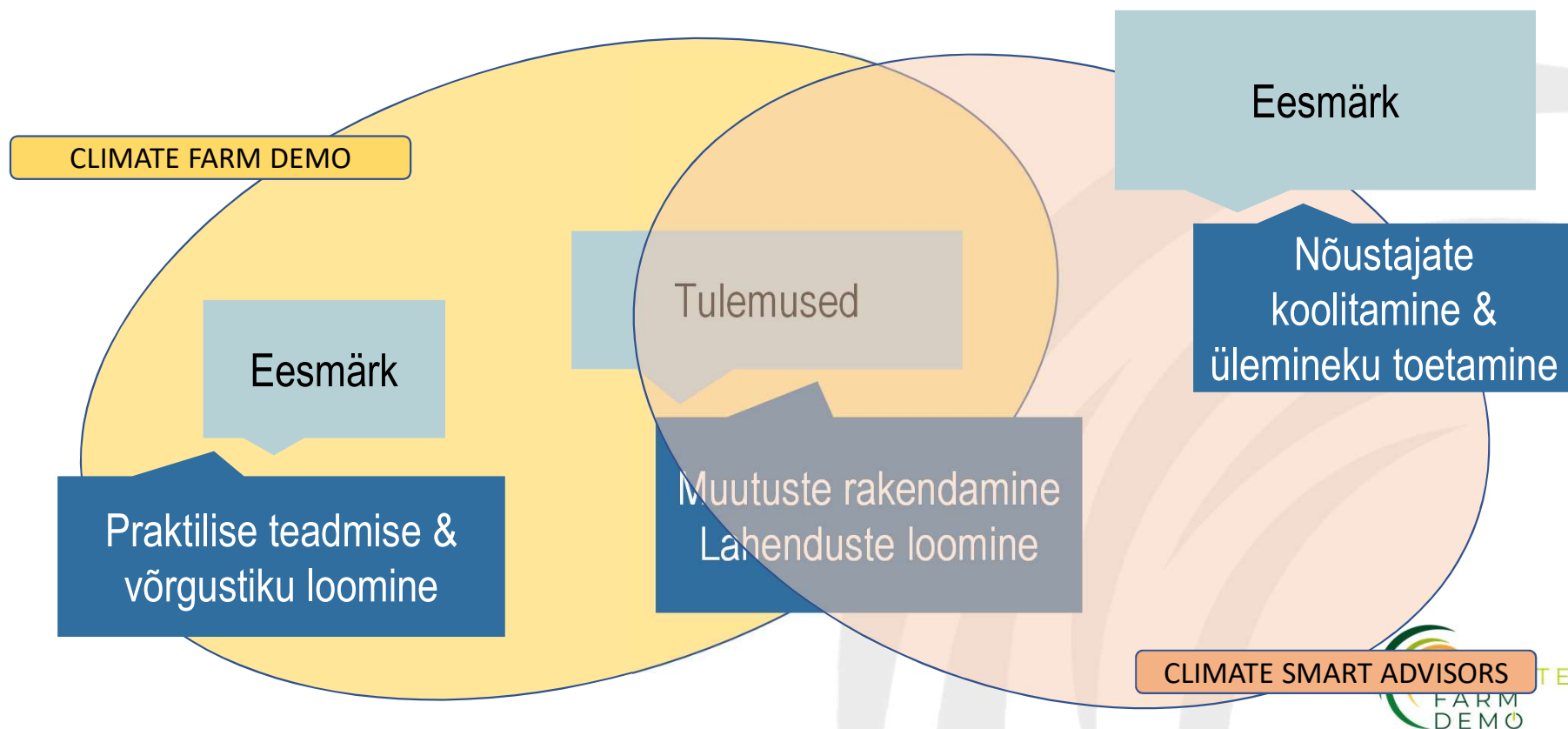

Projekt kaasab 1500 demofarmi üle kogu Euroopa
Projektis osaleb 27 riiki, kokku 80 partnerit

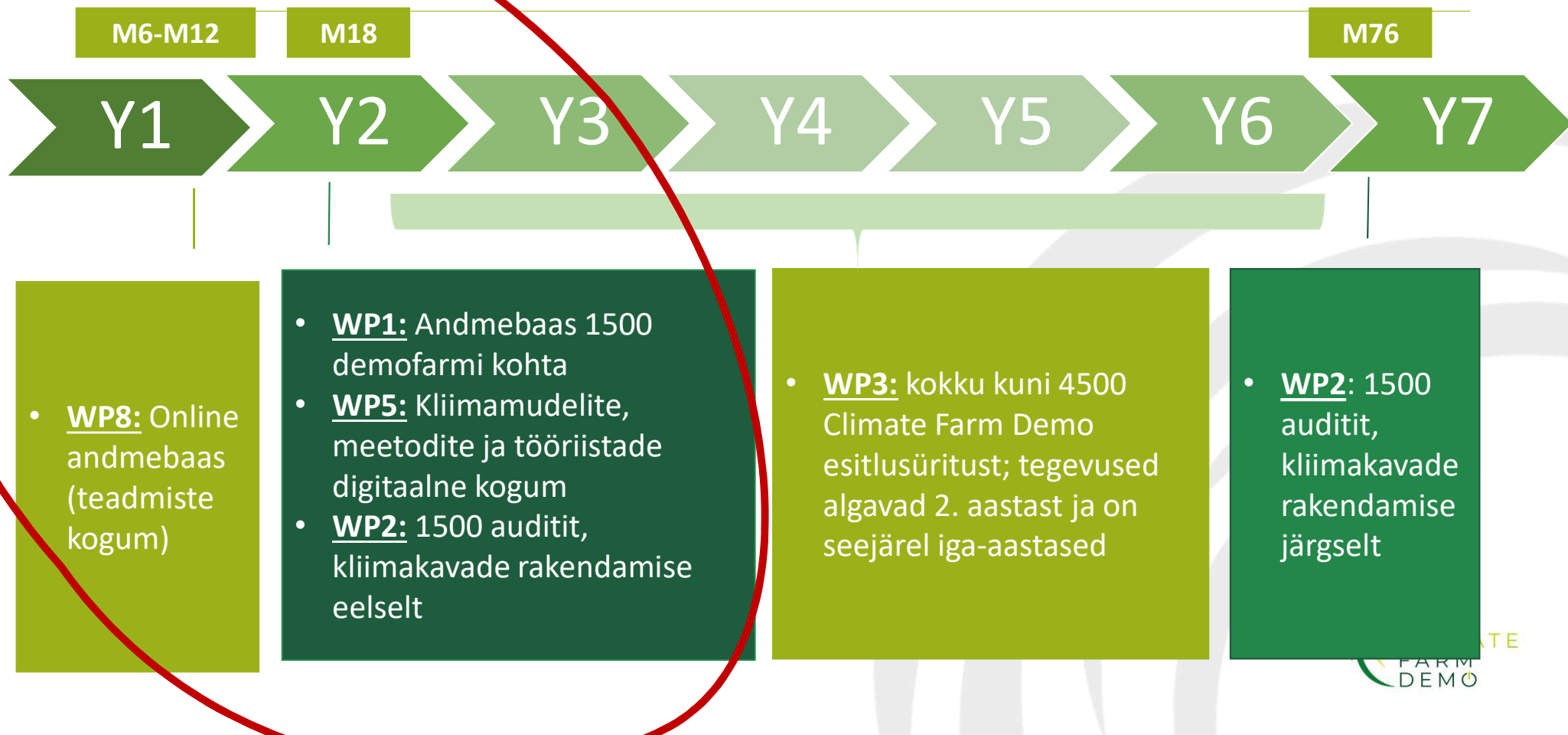
„Tütartprojektid“

Climate Farm Demo & Climate Smart Advisor

Projekti ajakava

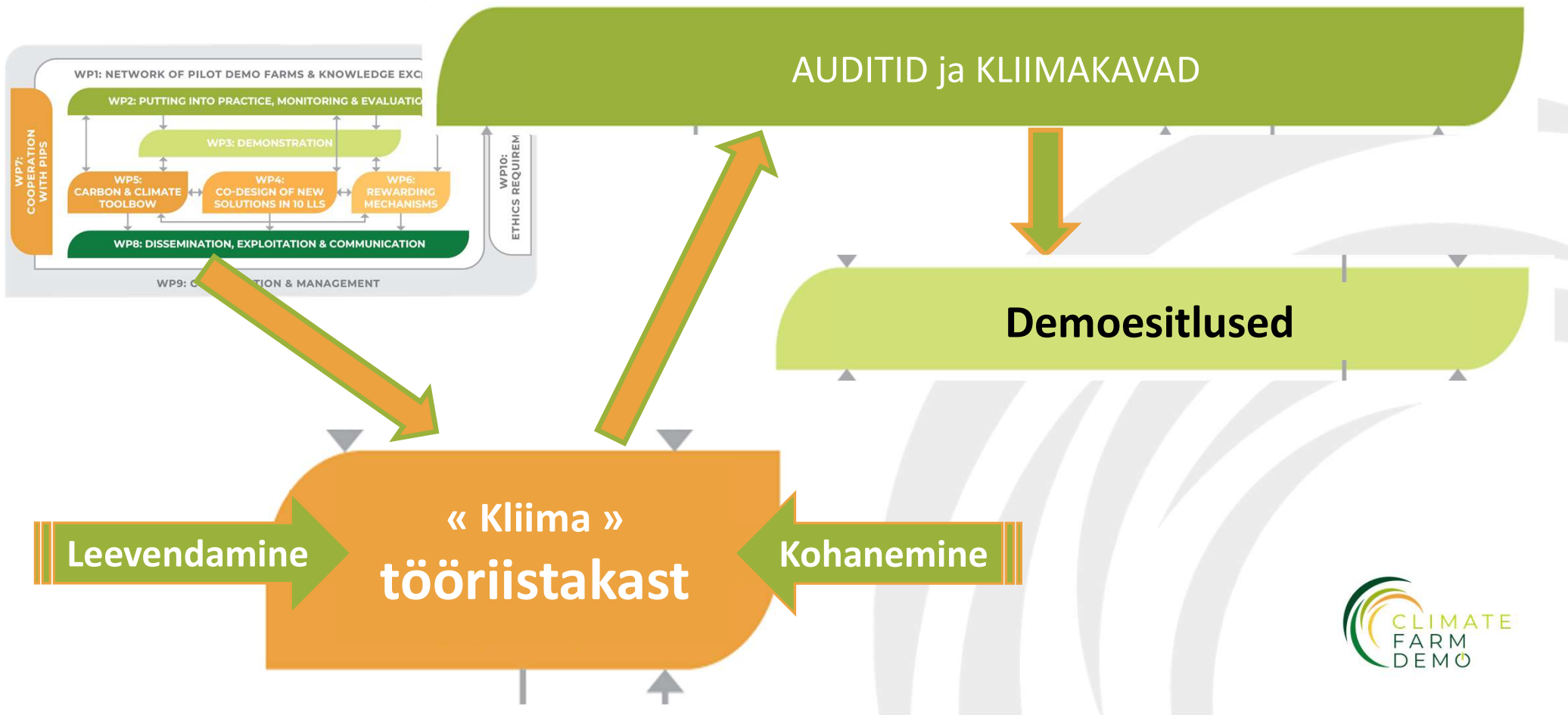

Projekti struktuur

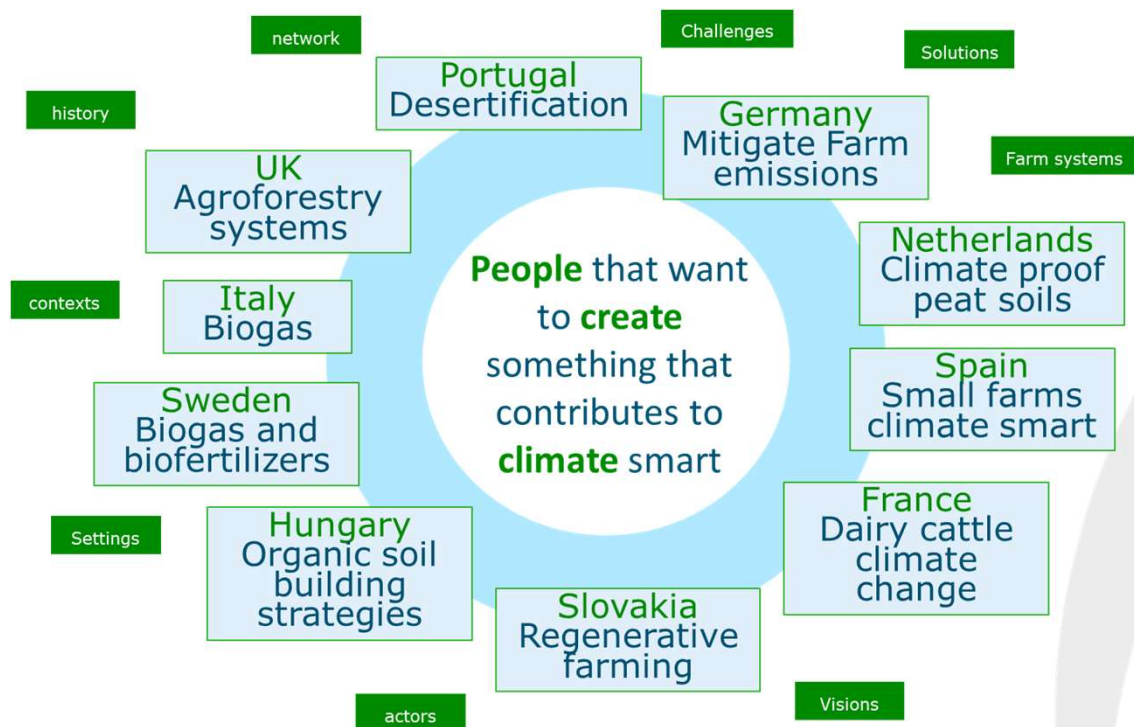

- **WP1:** Üle-Euroopalise pilootfarmide võrgustiku loomine ja teadmiste vahetamine
- **WP2:** Kliimasõbralike põllumajandusmeetmete rakendamine, seiramine ja hindamine
- **WP3:** Kliimasõbralike põllumajandusmeetmete demonstreerimine
- WP4: Uute kliimasõbralike lahenduste välja töötamine ja katsetamine eluslaborites (*Living Labs*)
- **WP5:** Süsiniku ja kliimamõju tööriistade kogum
- WP6: Süsinikukrediidi mehhanismid
- WP7: Koostöö teiste seotud EL projektidega ning poliitikakujundamises osalemine
- **WP8:** Tulemuste levitamine ja kommunikatsioon

Projekti üldine loogika

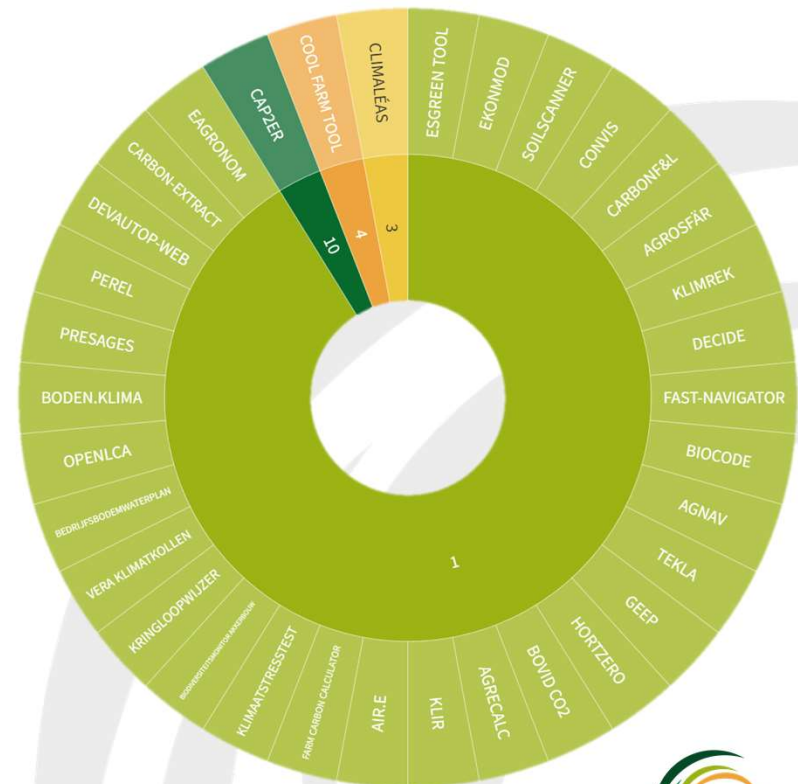
Climate Farm Demo / eluslaborid

Projekti raames seatakse
üles ka 10 eluslaborit
(*Living Labs*)

KHG hindamine / potentsiaalsed tööriistad

- Projektipartnerite seas on läbiviidud uuring potentsiaalsete tööriistade kaardistamiseks
- Tulemus: 38 erinevat tööriista
- Järgmine samm – tööriistade kvalitatiivne hindamine

KHG hindamine / valitud tööriistad

Model	Country of origin	Farm typologies
Agrecalc	UK	Dairy, Beef, Sheep, Goat, Poultry, Pigs, Crops
Agrosfar	Sweden	Dairy, Beef, Crops, Perennial crops
Biocode	Finland	Dairy, Beef, Poultry, Pigs, Crops, Perennial crops, Horticulture
<i>BOVID CO2</i>	Spain	Beef
CAP2ER	France	Dairy, Beef, Meat sheep, Goat, Crops
<i>Carbon footprint</i>	Spain	Crops, Wine, Perennial crops, Horticulture
<i>Carbon-Extract</i>	France	Crops
<i>Carbon FL</i>	France	Fruits and vegetables
CONVIS	Luxemburg	Dairy, Beef, Pigs, Crops, <i>Biogas</i>
Cool Farm Tool	Global	Dairy, Beef, Sheep, Goat, Poultry, Pigs, Crops, Wine, Perennial crops, Horticulture
DECiDE	Belgium (Wallonia)	Dairy, Beef, Crops

KHG hindamine / valitud tööriistad

Model	Country of origin	Farm typologies
<i>EkonMod</i>	Slovakia	Dairy, Sheep, Pigs
Farm Carbon Calculator	UK	Dairy, Beef, Sheep meat, Poultry, Pigs, Crops, Wine, Perennial crops, Horticulture
FaST-Navigator	EU	Dairy, Beef, Sheep, Goat, Poultry, Pigs, Crops, Wine, Perennial crops, Horticulture
GEEP	France	Pigs
<i>GES&VIT</i>	France	Wine
Klimrek	Belgium (Flanders)	Dairy, Pigs, Horticulture
KLIR	Switzerland	Dairy
Kringloopwijzer (ANCA)	Netherlands	Dairy
<i>Slovenian emission tool</i>	Slovenia	Dairy, Beef, Milk Sheep, Crops, Wine, Perennial crops, Horticulture
<i>TEKLa</i>	Germany	Dairy, Beef, Poultry, Pigs, Crops, <i>Biogas</i>
<i>Vera klimatkollen</i>	Sweden	Dairy, Beef, Poultry, Pigs, Crops, Perennial crops

Projekti temaatilised valdkonnad

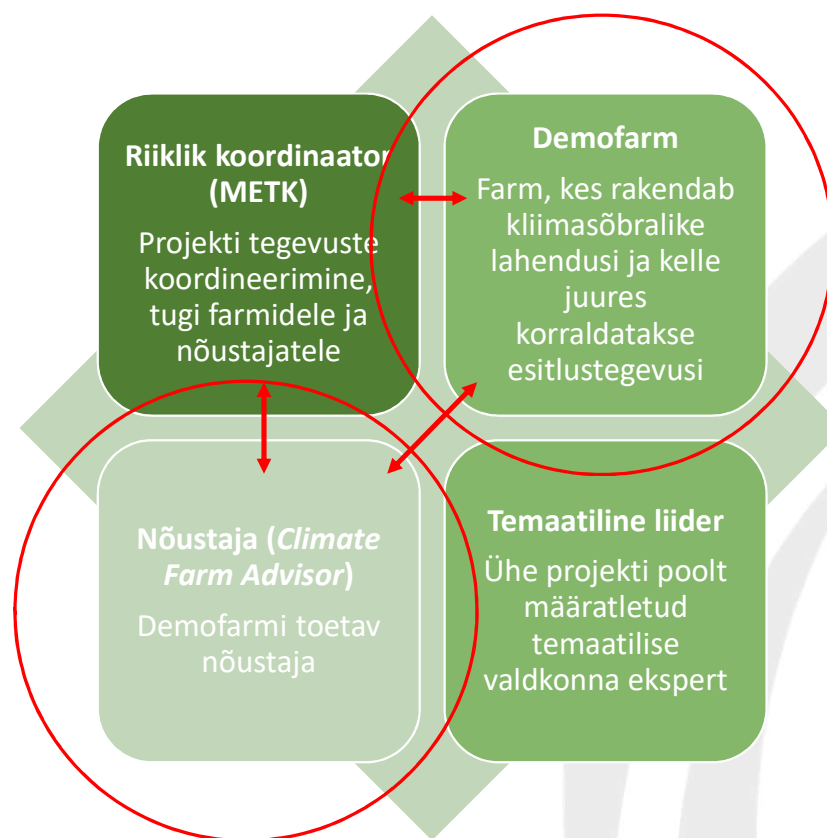

- Rohumaade majandamine
- Sööda tootmine
- Põllukultuuride majandamine
- Mullatervis ja bioloogiline mitmekesisus
- Agrometsandus ja maastikukujundus
- Energia juhtimine
- Biogaasi tootmine
- Veemajandus
- Karjahaldus
- Sõnniku ladustamine ja laotamine
- Loomakasvatusest tuleneva metaani emissiooni vähendamine
- Süsinikukrediidi mehhanismid

Iga valdkonna kohta koostatakse juhendmaterjal kliimasõbralike meetmete kohta

Projekti võrgustik ja rollid

Climate Farm Advisors / nõustaja

- Demofarmi otsene kontaktpunkt projektis
- Esitlustegevuste ja koolituste organiseerimine
- Demofarmi toetamine kliimakava välja töötamisel, rakendamisel ja efektiivsuse seiramisel
- Osalemine riiklikel kohtumistel ja seminaridel ning temaatiliste valdkondade kohtumistel
- Kliimakavade rakendamise progressi seiramine
- Koolitustel osalemine

PS, nõustajaks võib olla ka juba farmiga praegu koostööd tegev nõustaja või agronoom

Kliimakava

Demofarmile koostatakse kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise tegevuskava – kliimakava

- Kliimakava koostatakse koostöös nõustajaga
- Projekt töötab välja juhised kliimakava koostamiseks, rakendamiseks ja seireks
- Enne kliimakava rakendamist viiakse läbi audit KHG heitkoguste baasi hindamiseks -> **Q1-24**
- Kliimakavad on koostatud ja valmis rakendamiseks -> **Sept-24**
- Projekti lõpus viiakse läbi teine audit kliimakava tulemuslikkuse hindamiseks -> **28/29**
- Nõustaja jääb farmi toetama kogu projekti perioodi vältel

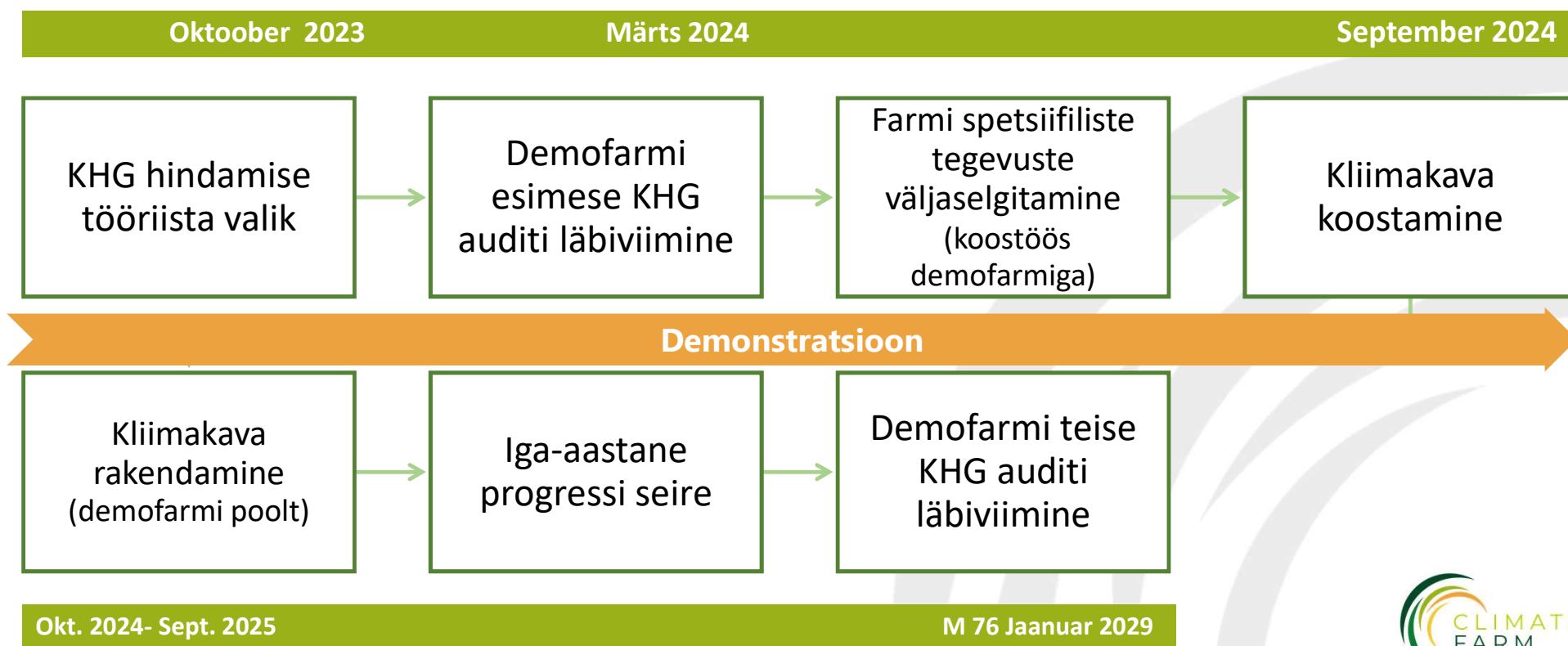
Demoesitlused

Demoesitlus – demofarmis toimuv seminar, mille raames tutvustatakse farmi ja farmi tegevusi ning kliimakava ja rakendamise tulemusi

- Projekti perioodi jooksul (6 aastat) tuleb iga demofarmi juures korraldada 3 demoesitlust
- Demoesitluste kava koostab projekti riiklik koordinaator -> METK
- Nõustaja ja METK aitavad korralduse ja organisatoorse poolega

Demofarmi ja nõustaja koostöö / ajakava

Miks see on oluline?

Aastaks 2030 peab Euroopa Liit vähendanud oma KHG heidet
55% võrreldes aastaga 1990.

2030. aasta sihttaseme tõstmise eesmärgiks on sujuvam ja
õiglasem üleminek kliimaneutraalsusele aastaks 2050.

Eesti kohustused

Heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (ETS)

Mõjutatud sektorid: Energeetika ja tööstus & Mere- ja lennutransport

- EL 2030. aasta eesmärk võrreldes 2005. a: -43% -> -62%
- Riiklikud eesmärgid puuduvad

Jõupingutuste jagamise määrus (ESR)

Mõjutatud sektorid: Maanteetransport, hooned & põllumajandus

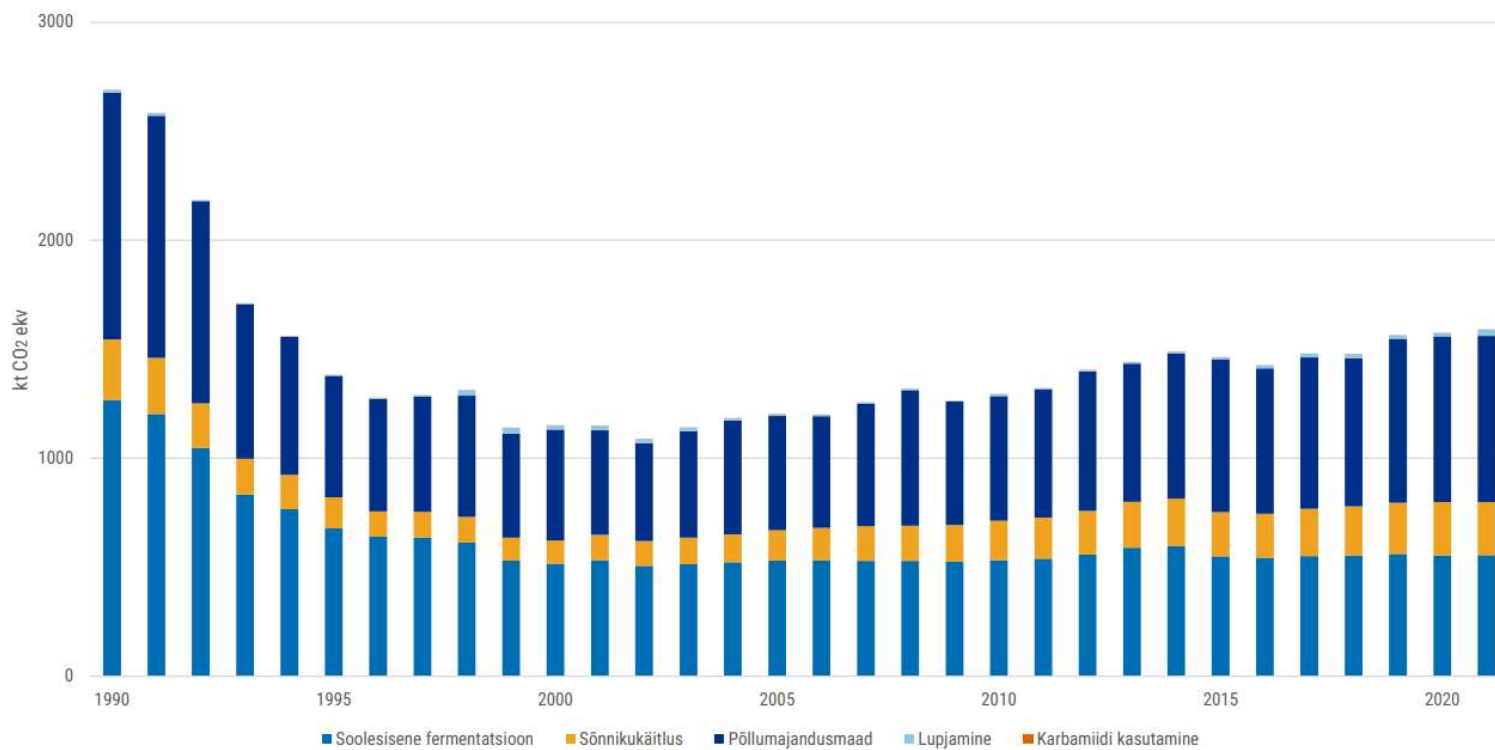
- EL 2030. aasta eesmärk võrreldes 2005. a: -30% -> -40%
- Eesti 2030. aasta eesmärk võrreldes 2005.a: -13% -> -24%

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määrus (LULUCF)

Mõjutatud sektorid: Põllumajandus, metsandus ja maakasutus

- EL 2030. aasta eesmärk: 310 mln tonni sidumist
- Eesti 2030. aasta eesmärk: 0,43 mln t lisasidumist võrreldes 2016-2018

Põllumajanduse KHG heide 1990-2021

Allikas: Keskkonnaministeerium

Demofarmerina osalemine

Võimalused ja kohustused

Demofarmer

Demofarmerid

On õppimiseks ja muutusteks avatud mõtteviisiga

Valmidus oma kogemust esitluspäevadel jagama

Osalevad temaatilistel aruteludel ja külastavad teiste demofarmide esitlusi

Rakendavad kliimakavasid

Demofarmiks olemisega kaasnevad võimalused

Saad 6 aastat tasuta nõustamist kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise kohta

Saad personaalse kliimakava

Osaled koos mõttekaaslastega õppereisidel ja esitlustel

Pääsed ligi infole kliimasõbralike praktikate ning nende efektiivsuse hindamise meetoditele ja tööriistadele

Mis on nõuded demofarmile?

- Farm tegutseb legaalselt/reeglite kohaselt
- Valmisolek osaleda vähemalt 6 aasta vältel
- Valmisolek koostöökis nõustajaga
- Valmisolek kulutada ca 12 päeva esimesel tegevusaastal (järgnevatel vähem) andmete jagamisel, kokkusaamistel ja esitluste korraldamisel
- Valmisolek korraldada 3 esitlust projekti vältel (farm on ligipääsetav esitluste jaoks)
- Entusiasm esitluste korraldamiseks ja aruteludes osalemisel
- Valmis jagama teavet ja kogemusi. On esinduslik teistele farmidele ja riigi tasandil
- Valmis oma ettevõtte andmestikku avaldama projektile (andmeid ei avalikustata väljaspool projekti ja on projektis kasutuses anonüümselt)

Mida nõustaja farmile pakub?

- Tugi farmile kogu projekti vältel
- Farmi toetamine personaalse kliimaplaani koostamisel ning selle rakendamisel
- Kliimaplaani hindamine ja seire
- Nõustamine võib kaasa aidata farmi tehnilisele ja majanduslikule tulemusele
- Esitluste ja koolituste korraldamine
- Farmile riigis ja Euroopas olemasoleva teabe jagamine (1500 Euroopa farmi võrgustiku võimalused ja teave)
- Võimalus olla ennetav (sh regulatiivsed muudatused) ja kohaneda kiiremini
- Võimalused tõsta esile ettevõtte keskkonnahoidlikku tegevust

Milliseid andmeid peab demofarm esitama?

- põllumajandusettevõtte asukoht
- põllu harimisega seotud andmed (haritav pind, väetamine, taimekaitse, saagikus, külvikord)
- energiakasutus
- kliimakava rakendamisega seotud kulud
- loomakasvatusega seotud andmed (loomade arv, liikumine, saadused, loomatervis)
- sõnnikukäitlus (ladustamine ja laotamine)

PS, tegemist on esialge indikatiivse loeteluga, täpsem vajadus selgub auditi meetodi selginemisel

Tingimused

- Demofarmina projektis osalemine on **vabatahtlik**
- Demofarm rahalist tasu/kompensatsiooni ei saa, **saavad teadmisi läbi osalemise ja tasuta nõuande**
- Demofarmides korraldatavate **esitluste kulud katab projekt**, kui farmid on seotud teiste projektidega, siis tuleb vältida topelt finantseerimist
- Projekti **nõustajad** valitakse vastavalt osalevatele farmidele
- Võimalik on projekti kaasata juba olemasolev nõustaja
- Farmi tegevused on **eesti keeles**, projektile info vahendamiseks tegeleb nõustaja

Demofarmi registreerimine ja nõusolekuvorm

Kõik demofarmid peavad täitma ning
allkirjastama registreerimise ja nõusoleku vormi

Climate Farm Demo – Demofarmide registreerimise ja nõusoleku vorm Pabervorm

M9/Juuni 2023

Kontakt:
Riina Maruštšak, METK

Registreerimise ja nõusoleku vorm 1

ISIKLIKUD andmed (ei avalikustata)		Täida küsitud teabega
1.	Projektiga seotud nõustaja (Climate Farm Advisor) <i>(täisnimi)</i>	
2.	Climate Farm Demo projekti partner	Maaelu Teadmuskeskus
3.	Ettevõtja ees- ja perekonnanimi	
4.	Riik	Eesti
5.	Keel	Eesti keel
FARMI kontaktandmed		
Iga küsimuse puhul esitage küsitud teave ja nimekirja projekti veebilehtvormil.		
6.	Farmi/ettevõtte nimi	
7.	Ettevõtte aadress	
		Ma nõustun, et see info tehakse avalikuks. ☐
8.	Farmi võib kajastada CFD projekti EL demofarmide kaardirakenduses	Ma nõustun, et see info tehakse avalikuks. ☐
9.	Farmi e-posti aadress	Ma nõustun, et see info tehakse avalikuks. ☐
10.	Farmi sotsiaalmeedia konto (kui on olemas)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
		Ma nõustun, et see info tehakse avalikuks. ☐
11.	Kas farm on mahepõllumajanduse tunnustusega?	jah ☐ ei ☐
12.	Palun valige farmi tüüp	Loomakasvatus ja segapõllumajandus ☐ Põllukultuuride kasvatus ☐ Aianduskultuuride kasvatus ☐

<https://climatefarmdemo.eu/cfd/en/#/farms>

Registreerimise ja nõusoleku vorm 2

13.	Palun valige huvipakkuv kliimamuutustega kohanemise ja mõjude leevendamise temaatiline valdkond (valikuline) Saate valida rohkem kui ühe temaatilise valdkonna	
	Rohumaade majandamine	☐
	Sööda tootmine	☐
	Põllukultuuride majandamine	☐
	Mullatervis ja bioloogiline mitmekesisus	☐
	Agrometsandus ja maastikukujundus	☐
	Energiamajandus	☐
	Biogaasi tootmine	☐
	Veemajandus	☐
	Karjahaldus	☐
	Sõnniku ladustamine ja laotamine	☐
	Loomakasvatusest tekkiva metaani emissiooni vähendamine	☐
	Süsinikukrediidi mehhanismid jt	☐

14.	Palun valige farmi tüüp	
	Demofarm/ Näidisettevõte	☐
	Katsemajand	☐
Muu (palun kirjelda):		
15.	Palun määratle oma tootmise tüüp	
	Põllukultuurid	☐
	Puuviljakasvatus (söödavad marjad)	☐
	Puittaimede kasvatus (puit, pähklid, puukool vmt)	☐
	Lihaveisekasvatus	☐
	Piimaveisekasvatus	☐
	Kitsepiima tootmine	☐
	Kasvuhooneaiandus	☐
	Väikemahuline aiandus (<i>Market Gardening</i>)	☐
	Avamaa aiandus	☐
	Seakasvatus	☐
	Linnukasvatus	☐
	Lamba- või kitsekasvatus lihatoomiseks	☐
Lambapiima tootmine	☐	
Viinamarjakasvatus	☐	

Registreerimise ja nõusoleku vorm 3

NÕUSOLEK OSALEDA ESITLUSTEgevustes

Ma nõustun Climate Farm Demo projekti eesmärkide ja lähenemisega. Olen valmis jagama teadmisi projektis osalevate põllumeestega ning korraldama ja panustama kliimatarkadele põhimõtetele keskendunud näidistegevustes ning osalema projekti nõustaja poolt korraldatavates tegevustes.

Märgista sobiv:

JAH EI

PRIVAATSUSTEATIS

16.	Olen läbi lugenud ja allkirjastan nõusolekuvormi, mis on tõlgitud mulle arusaadavasse keelde.
	Märgista sobiv: JAH ☐ EI ☐
17.	<p>Olen kursis teabega ja/või mulle on antud Horisont Euroopa projekti Climate Farm Demo projekti voldik ning olen saanud vastused oma küsimustele.</p> <p>Mul on olnud piisavalt aega, et kaaluda oma osalemist Climate Farm Demo projektis ja olen teadlik, et minu osalemine on täiesti vabatahtlik.</p> <p>Annan endast parima, et projekti seitsme aasta jooksul (oktoober 2022 kuni september 2028) areneksid minu rakendatavad põllumajanduspraktikad kliimatarkade põllumajandustavade suunas. Olen teadlik, et kannan ainuvastutust oma ettevõtte juhtimisstrateegia eest. Ma ei saa delegeerida vastutust kliimatarkade praktikate ebaõnnestumise eest ei projekti nõustajale ega üheleegi projekti partnerile.</p> <p>Saan aru, et projekti veebilehel avalikustatakse ainult ettevõtte kontaktandmed (mis võivad sisaldada registreerimisel antud isikuandmeid, nt kontaktandmed), mille jaoks olen loa andnud. Climate Farm Demo projekt ei jaga ega levita ettevõtte kontaktandmeid teistele organisatsioonidele ning neid andmeid ei kasutata ärilistel eesmärkidel.</p>

Edastan projekti nõustajale (CFA) või Climate Farm Demo partnerorganisatsiooni esindajale kogu asjakohase tehnilise teabe ettevõtte kultuuride ja loomade majandamise kohta, mis on oluline projekti raames kliimatarga põllumajanduse kohta teabe saamiseks ja kasulik kogu ELi põllumajandusele.

Esitavate tehniliste põllumajandusandmete tüüp on seotud põllumajandusettevõtte asukoha, põllu majandamise (pindala, väetamine) ja külvikorraga, kasutatud energia, ostetud sööda ja väetisega, kliimamuutuste kohanemis- ja leevendusmeetmete kuludega ning karja majandamise (arv, liikumine, tootmine, pidamine) ja sõnnikukäitlusega (ladustamine ja laotamine) ning saagikuse, põllukultuuride ja loomade tervise kvalitatiivsete hinnangutega. Seda teavet hoitakse parooliga kaitstud asukohas, millele pääsevad ligi ainult projekti konsortsiumi partnerid.

Andmeid kasutatakse teaduslikel eesmärkidel, et paremini mõista kliimatarga põllumajanduse strateegiate tõhusust, ning projekti teabevahetuse eesmärgil. Ühegi üksiku farmi tehnilisi andmeid ei tehta nähtavaks ega avalikustata ilma andmete omaniku (põllumajandustootja)

selgesõnalise täiendava nõusolekuta. Climate Farm Demo projekti tulemuste levitamiseks avalikustatakse projekti veebilehel ainult üldistatud ja koondatud tulemused, mis on saadud analüüsi tulemusel ja ei sisalda viiteid üksikutele farmidele. Anonüümseid andmeid, mis on kaitstud vastavalt Euroopa Komisjoni isikuandmete kaitse üldmäärusele, saab kasutada edasisteks uuringuteks. Kõik projektipartnerid, kellel on juurdepääs teabe parooliga kaitstud asukohale, on allkirjastanud lepingu andmete kaitseks ning on nõustunud seal hoitavaid andmeid mitte kasutama ega avalikustama ilma andmete omaniku põllumehe selgesõnalise nõusolekuta.

Olen teadlik, et kui otsustan projekti jooksul loobuda projektis demofarmina osalemisest, võin oma nõusoleku igal ajal tagasi võtta ja andmete jagamisest keelduda ning sellega ei kaasne mingeid karistusi ega kahju.

Märgista sobiv:

JAH EI

Registreerimise ja nõusoleku vorm 4

18.	Märgistades järgneva kinnitan, et olen huvitatud Climate Farm Demo projekti kohta info saamisest.
	Märgista sobiv: JAH ☐ EI ☐
19.	Märgistades järgneva kinnitan, et nõustun endast pildi- ja videomaterjali ning minu sõnavõttude salvestamisega ja selle kasutamisega Climate Farm Demo projekti raames kommunikatsiooni, harduslikel või teaduslikel kliimatarkade põllumajandustavade edendamise eesmärgil (sealhulgas internetis).
	Märgista sobiv: JAH ☐ EI ☐
20.	Märgistades järgneva kinnitan, et nõustun esitatud kontaktandmete, farmi andmete (nt suurus, põllukultuurid jne) ning esitlustegevuste teemade avalikustamisega Climate Farm Demo projekti veebilehel, minu poolt kinnitatud ulatuses.
	Märgista sobiv: JAH ☐ EI ☐
21.	Kinnitan, et sisestatud teave on minu valduses või on teabe omanikud andnud mulle volitused seda teavet esitada.
	Märgista sobiv: JAH ☐ EI ☐

Esitlustegegevuse planeerime

Järgnevaks 12 kuuks

Aitäh!

Lisainfo: riina.marustsak@metk.agri.ee

Funded by
the European Union

This project has received funding from the Horizon Europe research and innovation programme under Grant Agreement No 101060212.0

METK Maaelu
Teadmuskeskus